

MINISTRYNĚ SPRAVEDLNOSTI ZPROSTILA PŘEDSEDU KRAJSKÉHO SOUDU V BRNĚ JEHO FUNKCÍ. DŮVODEM JE PŘEDRAŽENÝ JUSTIČNÍ AREÁL.

Tisková zpráva ČKA, 25. července 2014

15. července ministryně spravedlnosti Helena Válková dočasně zprostila předsedu Krajského soudu v Brně Jaromíra Pořízka výkonu funkce soudce i předsedy soudu. Pořízek je od konce roku 2012 trestně stíhaný kvůli výstavbě brněnského justičního areálu. Na problematický proces zadání této veřejné zakázky přitom Česká komora architektů (ČKA) upozorňovala od samotného počátku.

Jaromír Pořízek je obviněný ze zneužití pravomoci veřejného činitele, porušování povinností při správě cizího majetku a porušování závazných pravidel hospodářského styku. Důvodem Pořízkova obvinění je nevhodná stavba nového Justičního areálu v Brně. Původní plány z roku 2004 počítaly s tím, že areál bude stát necelých 800 milionů. Skutečné náklady však dosáhly téměř dvou miliard. K neefektivnímu a zbytečnému plýtvání s veřejnými prostředky přitom podle České komory architektů vůbec nemuselo dojít. Pomoci například mohlo to, na takto významnou zakázku vyhlásit architektonickou soutěž.

Proč se původní záměr ušetřit nevydařil?

ČKA v březnu 2005 kontaktovala Krajský soud v Brně a upozornila jej na nevhodný postup při zadání zakázky. Při následném osobním jednání Komora vyzvala zadavatele k zastavení obchodní soutěže a ukončení řízení. Zástupci ČKA vyzdvihli zejména důležitost kvalitní a důsledné přípravy takto zásadní zakázky. Zároveň Krajskému soudu v Brně nabídli spolupráci při přípravě celé akce. K tomu však nikdy nedošlo. Česká komora architektů je přitom ze zákona pověřena péčí o stavební kulturu a kulturu utváření prostředí, dále je v tomto směru odpovědná i za spolupůsobení při ochraně veřejných zájmů a je pověřena spolupracovat s vypisovateli soutěží a výběrových řízení¹. Svoje konzultace v oblasti soutěží a veřejných zakázek navíc poskytuje zcela bezplatně. „Česká komora architektů se zachovala jako příkladná veřejnoprávní instituce, která se systematicky zasazuje o veřejně prospěšné zájmy,“ dodává Jan Sapák z představenstva ČKA.

Prvotní snaha Krajského soudu v Brně ušetřit a rychle uskutečnit realizaci nové budovy, se dá ještě pochopit. To, že se z celého procesu velmi rychle vytratilo kritérium kvality a užitné hodnoty realizovaného díla, však již nikoliv. Nejzásadnější chybou je absence důkladné přípravy, která by dopředu brala v úvahu reálné náklady, nikoliv pouze náklady odhadované. Jasně definovaný nebyl ani stavební program a zadání. Vycházelo se jen z rozpočtů a fungování mnohem menších soudních budov v Jihlavě a Hodoníně. „Případ brněnského justičního areálu je modelovým příkladem, jak se nemají a nesmí pořizovat stavby z veřejných zdrojů a sloužící k veřejnému užítku,“ konstatuje Jan Sapák.

¹ § 23 odst. 6 zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů

Co mohla architektonická soutěž zvrátit?

U takto význačných staveb a velkého investičního objemu ČKA doporučuje realizaci na základě architektonické soutěže. Nejdříve ideové a následně projektové. Pokud by došlo alespoň k vypsání ideové architektonické soutěže, podařilo by se včas určit i odpovědně posoudit podmínky pro vznik stavby včetně finančních požadavků. Projektová architektonická soutěž by pak zajistila kvalitní zadání, jehož součástí by bylo mimo jiné stanovení limitní částky celkových nákladů, kterou musí soutěžící respektovat.

Obchodní čili veřejná soutěž, kterou si Krajský soud v Brně k realizaci svého stavebního záměru určil, pak směřuje k výběru na základě jediného kritéria – nejnižší ceny. Tento příklad skvěle demonstruje, že kritérium nejnižší ceny mívá kromě absence kvality i další úskalí, a sice nárůst vícenákladů, které souvisí právě s nedostatečnou přípravou celého projektu v samotném začátku. Zde stavba nakonec stála 2,5 × více, než se původně plánovalo. Nárůst tedy představuje neuvěřitelných 250 %.

Architektonická soutěž oproti tomu nabízí historicky osvědčený způsob výběru projektanta stavby. Suma, kterou zadavatel pro realizaci své zakázky vyčlení, je pro soutěžící závazná. Díky detailnímu zadání soutěže, jež vychází ze skutečných potřeb, nevznikají vícenáklady a projekty zároveň zohledňují náklady na následný provoz. S hodnocením návrhů pomůže odborná porota složená ze zástupců zadavatele i odborné veřejnosti.

Výsledkem brněnské kauzy je kromě obrovského plýtvání s veřejnými prostředky i ztráta důvěry. Proces architektonických soutěží je oproti tomu velmi transparentní, umožňuje participaci občanů a uživatelů budovy, a je tím nejvhodnějším nástrojem pro komunikaci s veřejností. Snaha získat kvalitní stavbu adekvátní svému významu a efektivně vynaložit svěřené prostředky, zde bohužel vyšla na prázdno. U dalších zakázek podobného charakteru (např. chystané budovy Nejvyššího soudu a také Nejvyššího státního zastupitelství) tomu již tak být nemusí.

V lednu 2012 k tomuto tématu proběhla tisková konference ČKA, která detailně popisovala celou problematiku výstavby Justičního areálu v Brně. Závěry z ní si můžete přečíst [ZDE](#).

O ČESKÉ KOMOŘE ARCHITEKTŮ

ČKA je samosprávním profesním sdružením s přeneseným výkonem státní správy, které bylo zřízeno zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu profese autorizovaných architektů, inženýrů a techniků činných ve výstavbě. ČKA nese odpovědnost za profesionální, odborný a etický výkon profese architektů v ČR.

KONTAKTY PRO MÉDIA

Zuzana HOŠKOVÁ, tisková mluvčí České komory architektů, e-mail: zuzana.hoskova@cka.cz, mobil: +420 608 427 516

SLEDUJTE ČKA

Na novém portálu www.cka.cz a na sociálních sítích ([Facebook](#), [LinkedIn](#), [Google+](#) a [Twitter](#))